

in prilije se ena ali dve žlici salmiakovca, in bolni živini v gobec vlije. Če ji ne odleže kmalo, se vsako četert ali pol ure ponavlja ta pijača. Kadar pa živino zelo hudo napenja, se vé da ni samo s salmiakovcom skušati; treba je, da se v vamp vbode in vetrovi po vbodu izpusté.

Slovstvine reči.

*Dostavek zastran doveršivnih in nedoveršivnih glagolov *).*

V listih 71., 72. sem skušal ob kratkem razložiti bistvo doveršivnih in nedoveršivnih glagolov, in dokazati, da doveršivni glagoli, naznanjaje edino doveršenost djanja, ne morejo imeti sedanjega, samo za terpeče djanja namenjenega časa, in da imamo marveč za to nedoveršivne glagole. Temu bi še bilo dostaviti, da se nasproti tudi nedoveršivni glagoli dosledno ne morejo devati v določni naklon sedanjemu podobnega, v resnici pa prihodnjega časa, kakor je pa dopušeno v nemškem in v današnjih jezikih romanskega izvira.

Nemec, ki pri glagolih nima nobenega razločka gledé na doveršeno ali pa terpeče djanje, lahko reče, n. pr.: „heute abends schreibe ich meinem Bruder; morgen gehe ich nach Cilli“ itd., ravno tako Lah: „questa sera scrivo, dimani vado“ itd. Ali v slavjanskem duhu, če prav se pri nas pogosto sliši, ne velja: „drevi pišem, ampak bom pisal bratu, ne: jutri grem, ampak pojdem v Cele“. Komur bi nas vse vladajoča navada, misliti po nemško, ne dala tega spoznati, naj samo poskusi, kako bi ta stavka polatinil. Tudi Latinec ne more reči: „hodie vesperi scribo“, ampak „scribam fratri meo“; ne „cras eo“, ampak „ibo Celjam“; ker je Latincu „scribo“ enako: „nunc scribo“, „eo“ enako: „nunc eo“.

Kakor Latinec in Gerk ne poznata prihodnjega časa s podobo sedanjega, ravno tako se pri vsih družih Slavjanih sedanjemu času nedoveršivnih glagolov ne more dajati pomen prihodnjega časa. V gori danih izgledih se ne more reči: na večer pišem, sutra idem itd., temoč le: éu pisati, będe pisat itd. Tudi Slovenec ne bo lahko izgovoril: „Jutri zalivamo zelje, grabimo, orjemo“; ali tujsine navzeti smo pri nekterih glagolih zgubili iz misli pomembo in namen nedoveršivnih glagolov ter jih rabimo za prihodnji čas, kakor narobe doveršivne za sedanji čas. Ako sem torej v poprejšnem sestavku zastran te reči dolžil tuj vtok, da je tej pomoti kriv, utegne sedanji sestavek to misel poterditi. Ne bodimo oholi, ker nimamo zakaj, marveč učimo se od družih Slavjanov! Naša ljuba slovenšina ima, res je in veselí me, marsikako prednost; derzno pa bi bilo, če bi hotli zoper spričevanje razuma in proti večini Slavjanov razglašati za predstvo take posebnosti slovenskega jezika, kakor je sedaj pretresovana raba doveršivnih in nedoveršivnih glagolov, naša syntaxis in še marsikaj **).

C—e.

*) Prejeli smo ta sestavek sicer že v petek, toda prepozno za natis tisti dan. Ker ni brez važnosti ta pravda za napredek našega jezika — Bog daj, da bi le gotov uspeh se izpravdal! — damo ta spis kakor smo dali vse druge radi natisniti, ker se pravdajo učeni možaki kakor se možakom spodobi, brez osebnosti in strasti le znanstveno. Vsakemu takemu spisu, naj je pro ali contra, so „Novice“ vselej odperete, ker njih gęslo je od nekđaj v vsih vrednih stvaréh bilo in bo: nepristranost!

Saj! da resnica se spozná,
Je čuti treba dva zvoná.

Vred.

***) Ene pri tej priliki ne morem zamolčati. Pogostoma se čuje, pa tudi bere tú in tam in tudi v marsikakem predgovoru slo-

Ozir po svetu.

Eupatoria ali Kozlov.

Eupatoria je mesto, kjer je — kakor se pripoveduje — združena armada na suho stopila, da bi od tod začela vojsko v Krimu. Ena cesta pelje od Eupatorie v Simferopolj, ki je glavno mesto te dežele, in od tod dalje v Sevastopolj. Eupatoria je staro ime tega kraja; Rimci so ga kerstili Pompejopolis, Tatarji Kozlov; Rusi ga zovejo po starem imenu. Pod gospodstvom kanov je štelo 20.000 stanovavcov; zdaj jih ima k večjem le 8000. Kupčija je v Eupatorii precej živa in rusovske barke (parobrodi), kadar se peljajo okoli tauriškega polotoka, navadno tú ostajajo. Mesto je premožno in to premožnost ima od velike množice karaitških judov, ki tú terzujejo. Karaiti so neka posebna stranka judov, ki se edino le besed starega sv. pisma drží in ne verje ne talmudu ne razlaganju judovskih duhovnov. En del Karaitov stanuje na Poljskem, en del na Rusovskem, vsi pa časté rabina, ki stanuje v terdnjavi Čusut-Kale na Krimu, za višjega duhovnega glavarja, in v neki dolini blizo tega kraja, ki jo Jozafatova dolina imenujejo, se dajo vsi judje te stranke pokopavati. Od družih judov se ločijo ti v tem, da so posebno pridni, čedni in mož beseda, zato vsak rad z njimi kupčuje.

Iz Odese se more po parobrodu v luko Eupatorie, ki je dovelj prostorna in varna, o 18 urah priti; od Sevastopolja je po morji le 40 morskih milj deleč, tako, da se v malo urah tje dospé. Eupatoria leži na puščavi, ki se nezmerno deleč proti severu razprostira. Pri Simferopolju pa se že začne gorata dežela s takimi lepimi kraji, da se more meriti z naj lepšimi evropskimi planinami.

Nikolaj sedanji rusovski car.

Car Nikolaj je brez ugovora naj lepši mož svojega cesarstva. Tako pravi nek Francoz, ki je cesarja pred 15 leti v Petrogradu vidil, in ga takole popisuje: velike čverste postave, gotovo okoli 6 čevljev visok, očituje Apolona in Jupitra v eni osebi; čela je širocega, na verh glave je plešast, nos je lep, ravno tako usta, nad kterimi se vihajo majhne berkice; oči kakor celi obraz razodevajo mogočnega samovladarja. Nikoli ga ni viditi drugač kot v vojaški opravi; še doma med svojo rodovino ne sleče tesne vojaške suknje.

Kapa na provi.

Nekteri uzkrajni brodarji na bregu Istrije in Dalmacije imajo na provi barke (am Vordertheile des Schiffes) kosmato kapo iz ovčje kože. Ta navada je stara. — Ko so Argonavti zlati run iskat šli, so zavoljo razločka drugih bark na provo tako kosmato kapico djali, in jo poslej za spomin obderžali. V tem so Argonavte skorej vsi uzkrajni brodarje posnemovali tako, da se je ta navada še do današnjega dneva obderžala pri nekterih slovanskih brodarjih.

venskih bukev: „prosimo nam prizanesti, prosimo nam poslati“ itd. Zna biti, da tako govoré v Kolobocii, ali slovensko to ni nikakor in nikamor. Slovenec bo rekel: „prosimo, pošljite nam“, ali prosimo, da nam pošljete, da nam prizanesete, ali: da bi nam prizanesli. Sploh ne smemo pozabiti, da nimamo v slovenšini ne nemškega: „um zu“ in „zu“, ne angleškega „to“, ne laškega „di“, ki bi jih v takošnih primerlejih pokladali pred neodločivnike ali infinitive, da moramo torej z nedoločivnimi načini vse bolj varčno delati. Tudi v tem primeru ne bo škodovalo, če pomislimo na latinsino. Pis.